

на ціну її одиниці, добуток суми валюти на її курс, нарахування зарплати, обчислення амортизації. Багато сум операцій можна перевірити візуально, заповнюючи форму документа, аналізуючи її паперовий варіант чи суми у проведеннях господарської операції. Щоб перевірити правильність складніших обчислень (нарахування зарплати, амортизації тощо), треба мати альтернативний варіант — можливість виконати ці обчислення в іншій прикладній програмі або за відомими формулами. У таких випадках бухгалтер може використати електронну таблицю MS Excel. Але як видно із виконаних розрахунків, прикладній програмі не завжди можна довіряти. Якщо при роботі з програмою мають місце похибки обчислень, їх слід виявити. Для цього використовують тестування програми на конкретних прикладах та усувають помилки на рівні конфігурування або програмування.

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. [Електронний ресурс]. —Режим доступу: www.rada.gov.ua; 2. Амортизація основних засобів: порядок розрахунку і відображення в бухгалтерському і податковому обліку. Вісник ДФС України. [Електронний ресурс]. —Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/8203>; 3. Лавренко В. Автоматизація бухгалтерського обліку: Excel. [Електронний ресурс]. —Режим доступу: <https://dtkk.com.ua/automation/excel/ukr/2001/51/51excel.html>; 4. Автоматизація основних засобів та методи їх нарахування. [Електронний ресурс]. —Режим доступу: https://pidruchniki.com/14960517/finansii/amortizatsiya_osnovnih_zasobiv_metodi_narahuvannya; 5. Навчальні курси, відео та посібники про Excel 2013 / [Електронний ресурс]. —Режим доступу: <https://support.office.com/uk-ua/article/Навчальні-курси-відео-та-посібники-про-Excel-2013>; 6. Функції Excel для розрахунку амортизації. [Електронний ресурс]. —Режим доступу: https://pidruchniki.com/69057/ekonomika/funktsiyi_excel_dlya_rozrahunku_amortizatsiyi; 7. Морзе Н.В. Інформаційні системи: навчальний посібник / Н.В.Морзе, О.З.Піх // Івано-Франківськ: «Лілея-«НВ», 2015. — 384 с.; 8. Нелюбов В.О. Основи інформатики. Microsoft Excel 2016: навчальний посібник / В.О.Нелюбов, О.С.Куруца // Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2018.— 58 с.

Підручник у журналі

Н.С. Прокопенко, О.Є. Гудзь

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ

Формування фінансового механізму регулювання розвитку інтелектуального капіталу в умовах глобалізації максимізує отримання позитивних ефектів для національних економічних систем, створює засади до ефективного його використання, здійснює вплив на удосконалення менеджменту господарюючих суб'єктів, створює умови для мотивації конвертації результатів людського потенціалу в інтелектуальний капітал.

Формуванню системи фінансування інтелектуального капіталу повинно бути приділено досить багато уваги зі сторони державних регуляторів і господарюючих суб'єктів, що в решті сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності останніх на світовому ринку.

Спільнота вітчизняних та зарубіжних вчених вважає, що активізація соціально-економічних процесів, зважаючи на виклики сьогодення, повинна спиратися на ефективну модель фінансового регулювання розвитку інтелектуального капіталу, ядром якої, при отриманні позитивного результату від її впровадження і функціонування, повинен стати фінансовий механізм забезпечення досягнення запланованих показників. З боку держави повинні бути створені умови для фінансування вирішення питань в частині стимулювання розробки продуктів інтелектуальної власності, інновацій, розвитку науки і освіти, інноваційної інфраструктури.

Результати вітчизняної практики в частині застосування елементів фінансового механізму задля отримання позитивних ефектів від регулювання розвитку інтелектуального капіталу не досить втішні. Це пов'язано з рядом негативних чинників, що визначають економічне становище та політичну ситуацію в країні. В таблицях 2.1 та 2.2. наведено дані щодо наявної кількості наукових установ та кількості наукових кадрів в Україні починаючи з моменту отримання незалежності і до 2015 року включно.

Аналіз показників, зазначених в таблицях 2.1. та 2.2 свідчить про скорочення кількості вітчизняних наукових установ і працівників наукової сфери за період існування незалежної України.

Як видно із таблиці 2.1 кількість науковців, які мають науковий ступінь доктора і кандидата наук за досліджуваний період із року в рік зростає, за винятком тільки показника за 2014 р. При цьому, загальна кількість науковців невинно зменшується, як і зменшується кількість наукових установ.

Таблиця 2.1

Наукові кадри та кількість наукових установ

Роки	Кількість установ, які виконують наукові дослідження й розробки ¹	Кількість науковців, осіб	Кількість докторів наук в економіці України, осіб ²	Кількість кандидатів наук в економіці України, осіб ²
1990	...	313079	...	...
1991	1344	295010	8133	...
1992	1350	248455	8797	...
1993	1406	222127	9224	...
1994	1463	207436	9441	...
1995	1453	179799	9759	57610
1996	1435	160103	9974	58132
1997	1450	142532	10322	59332
1998	1518	134413	10446	59703
1999	1506	126045	10233	59547
2000	1490	120773	10339	58741

2001	1479	113341	10603	60647
2002	1477	107447	11008	62673
2003	1487	104841	11259	64372
2004	1505	106603	11573	65839
2005	1510	105512	12014	68291
2006	1452	100245	12488	71893
2007	1404	96820	12845	74191
2008	1378	94138	13423	77763
2009	1340	92403	13866	81169
2010	1303	89564	14418	84000
2011	1255	84969	14895	84979
2012	1208	82032	15592	88057
2013	1143	77853	16450	90113
2014 ³	999	69404	16090	86230
2015 ³	978	63864	...	...

¹ – починаючи з 2006р. не звітують організації, які виконували лише науково-технічні послуги;

² – з 1998р. – станом на 1 жовтня, з 2012р. – на 31 грудня; починаючи зі звіту за 2015 рік, державні статистичні спостереження щодо кількості докторів та кандидатів наук в економіці України скасовані;

³ – дані наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Більш предметно цю тенденцію можна спостерігати при розрахунку ланцюгових темпів зростання кількості науковців в Україні за останні 20 років (табл. 2.2). Ситуація, що має місце у сфері освіти та науки, призвела економіку України до стагнації розвитку галузей, які займаються високими технологіями, і держава на світовому ринку котирується, як країна з низькою вартістю робочої сили та як експортер не готової високотехнологічної продукції, а як постачальник закордон сировини або товарів, що не потребують при виробництві застосування певних інноваційних розробок, а звідси і використання інтелектуального капіталу.

Таблиця 2.2

Ланцюгові темпи росту кількості науковців в Україні за період 2005–2015 рр.*

Період, роки	Кількість науковців	Ланцюгові темпи росту, %	Період, роки	Кількість науковців	Ланцюгові темпи росту, %	Період	Кількість науковців	Ланцюгові темпи росту, %
1995	179799	–	2002	107447	94,80	2009	92403	98,16
1996	160103	89,05	2003	104841	97,57	2010	89564	96,93
1997	142532	89,03	2004	106603	101,68	2011	84969	94,87
1998	134413	94,30	2005	105512	98,98	2012	82032	96,54

1999	126045	93,77	2006	100245	95,01	2013	77853	94,91
2000	120773	95,82	2007	96820	96,58	2014	69404	89,15
2001	113341	93,85	2008	94138	97,23	2015	63864	92,02

Джерело: розраховано за даними Державної служби статистики України.

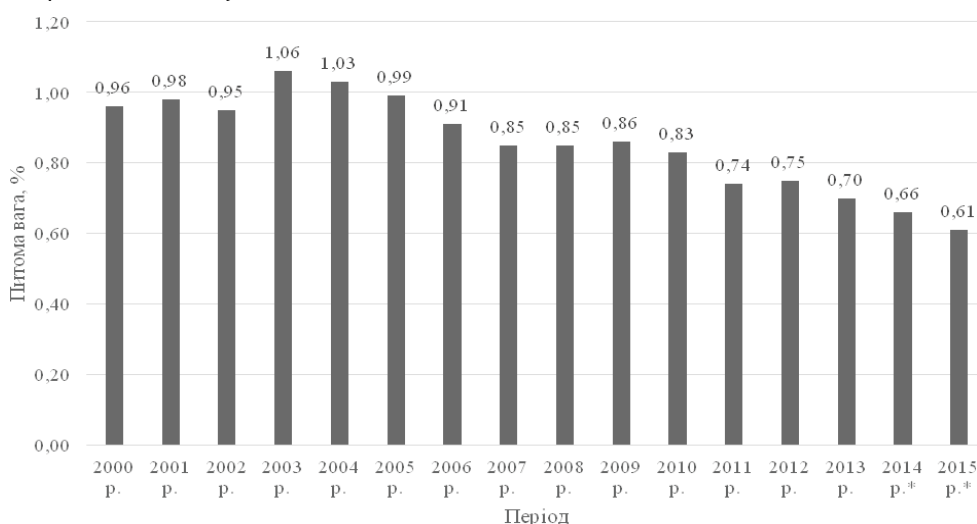
Такі обставини створюють ризики відносно стабільного соціально-економічного розвитку українського суспільства. Результати дослідження вирішення питань цієї царини країнами з високим економічним розвитком дають підстави стверджувати, що фінансове процвітання таких держав напряму пов'язане з державною підтримкою розвитку інтелектуального капіталу бізнес-структур: створюються певні преференції для формування власного наукового потенціалу, збільшується рівень фінансування інноваційних розробок, що мають важливе значення для національної безпеки країни, надаються податкові пільги венчурному інноваційному бізнесу і бізнес-ангелам тощо. Так, за приклад можуть слугувати рівень фінансування інноваційних проектів і їх впровадження в США, Франції, Німеччині, Великій Британії, Італії, Швеції, Фінляндії та Японії, в яких частка фінансових ресурсів, що направляється з державного бюджету на означені вище потреби складає більше 3% ВВП.

Так уряди Японії, Південної Кореї та Тайваню, починаючи з 80-х років за рахунок запозичених коштів з зовні формували власний науково-технічний потенціал через фінансування розвитку наукових розробок і їх впровадження у практичне буття, і за допомогою фінансових інструментів створювали умови для ефективного управління інтелектуальним капіталом. Слід зазначити, що частка фінансування на наукові дослідження зростала більшими темпами чим сам показник ВВП в цих країнах. Це дало їм підстави збільшити кількість зареєстрованих патентів у сотні разів не тільки на території своїх країн, але й на території США.

Нині показник експорту товарів, вироблених в цих країнах перевищує показник імпорту. Також продовжується фінансування розробок високотехнологічної продукції, що забезпечує економічне процвітання цих країн. Аналогічна ситуація ставлення урядових структур до фінансування управління інтелектуальним капіталом склалася і у Фінляндії. В цій країні інноваційні розробки фінансувалися навіть в часи інфляційних процесів. Як результат, ця відносно невелика країна має найбільші фінансові вкладення у розвиток науки, де щорічні обсяги для вирішення таких питань складають близько двох мільярдів євро.

Ще одним яскравим прикладом використання ефективного механізму управління інтелектуальним капіталом може слугувати Китай. Поряд з використанням високотехнологічних розробок при побудові розвинутої національної економічної системи, паралельно і повсякчасно запроваджуються заходи з підтримки вирішення питань збільшення частки національної інтелектуальної власності в інтелектуальному капіталі держави, вибудовуються ефективні механізми з залучення інвестиційного капіталу як внутрішнього так і зовнішнього для підтримки створеного науково-технічного потенціалу і його збільшення.

Українські реалії суттєво відрізняються від світових тенденцій. Найбільший показник фінансування наукової сфери спостерігався у 1991 р. – 3% від ВВП. Починаючи з 2000 р. цей показник складав 0,96 % ВВП країни і постійно зменшувався, за винятком 2003-2005 рр., а у 2015 р. мав значення 0,61% (рис.2.1). Хоча слід зазначити, що згідно норми Закону України «Про інноваційну діяльність» фінансування на науку повинно бути не менше 1,7% від ВВП. Не зважаючи на досить негативну ситуацію в Україні стосовно використання елементів фінансового механізму регулювання розвитку інтелектуального капіталу, призупинено дію ст. 21 та 22 Закону України «Про інтелектуальну власність», яка надавала можливість за допомогою податкових пільг активізувати бізнес-структури до збільшення частки інтелектуального капіталу і використання його у своїй діяльності.

Рис. 2.1. Питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП України, 2000–2015 рр., %

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України.

Частка інноваційної продукції залежить від здатності суспільства накопичувати знання та від вміння їх застосовувати, генерувати наукові ідеї, визначається патентною активністю на ринку інтелектуальної власності.

Управління розвитком інтелектуального капіталу за допомогою фінансових регуляторів на рівні держави здійснюється через розробку і впровадження заходів, направлених на створення умов, при яких у суспільстві відбувається збільшення кількості наукових кадрів, наукових організацій через зростання обсягів фінансування освіти, а звідси і розширення можливостей формування інтелектуального капіталу і національної інноваційної культури.

Так, якщо знову брати за приклад країни, які стали на шлях інноваційного прогресу, то можна пропонувати адаптацію до вітчизняної практики досвід Фінляндії і Китаю. Так, фінський уряд на початку 80-х років ХХ століття започаткував перехід до обов'язкової безкоштовної вищої професійної освіти. Це сприяло зростанню

якості випускників, появі численного прошарку інтелектуалів, послугувало базою для модернізації власного виробництва та завоювання зовнішніх ринків.

Аналогічні дії здійснює і китайський уряд: «Більш ніж півмільйона китайських студентів за підтримки урядових та неурядових структур Китаю, закордонної китайської діаспори та різних фондів навчаються (зокрема — організації інноваційної діяльності) в найбільших університетах світу». Кількість дипломованих спеціалістів у сфері інформаційних технологій в цій країні щороку зростає майже на 200 тис. осіб, що в 5 разів перевищує відповідний показник по Європі.

Значні кошти держава виділила на реалізацію програм по створенню технопарків та бізнес-інкубаторів. З 2008 р. в країні діє Державна стратегічна програма по захисту прав інтелектуальної власності. Все перераховане вище сприяло суттєвому зростанню випуску високотехнологічної продукції (насамперед — електроніки, телекомунікаційного обладнання, комп'ютерів та офісної техніки), внаслідок чого починаючи з 2004 р. обсяги її експорту перевищують обсяги імпорту.

Україна за показниками кількості та питомої ваги фахівців з вищою освітою та студентів, що отримують дипломи наукових та інженерних спеціальностей, займає одне з провідних місць у світі. За оцінками Всесвітнього економічного форуму (згідно «Звіту про глобальну конкурентоспроможність 2010-2011») за показником покриття вищою освітою в 2010 р. Україна знаходилась на 8 сходинці (а за якістю математичної освіти — на 4) серед 139 країн світу. Про досить високий рівень інтелектуального капіталу України свідчить відведене їй в цьому рейтингу 37 місце. Проте за якістю системи навчання порівняно з 2010 роком наша держава втратила 7 позицій і посіла 56 місце, а в цілому за індексом глобальної конкурентоспроможності Україна перемістилась з 82 на 89 позицію, розташувавшись перед Гамбією та Гондурасом. Це свідчить про те, що країна на даний час практично не використовує свій інтелектуальний потенціал, недостатньою є система захисту прав інтелектуальної власності, за рівнем якого Україна є лише 113-тою.

Більш наочно можна розглянути, які країни лідирують за внутрішніми витратами на дослідження і розробки у відсотках до ВВП на рисунку 2.2.

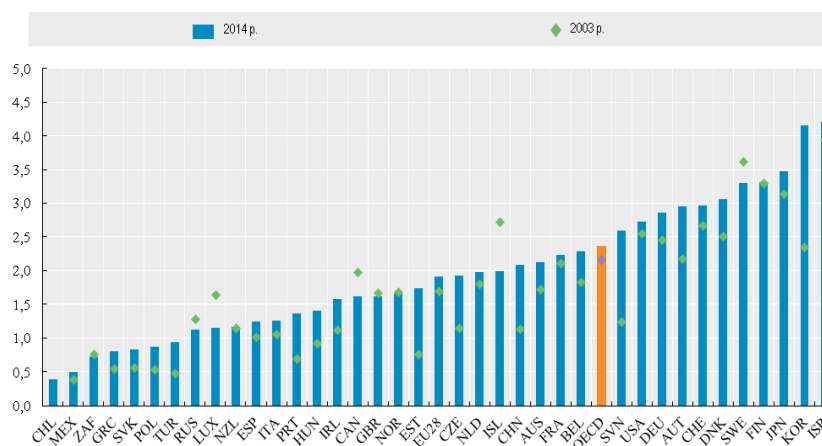

Рис. 2.2. Країни-лідери за внутрішніми витратами на дослідження і розробки, % до ВВП

З рисунку 2.2. можна зробити висновок, що серед країн ОЕСР США має високий рівень валових внутрішніх витрат на НДДКР (ГЕРХ), причому 40% ГЕРХ становить від загального показника по ОЕСР в 2013 році, друге та третє місце посідають Японія (14%) та Німеччина (9%). З 2000 року реальні витрати на НДДКР зростають швидше у Естонії (середньорічні темпи зростання на 12,5%), Туреччині (9,7%), Кореї (9,4%) і Словенії (7%) чим в інших країнах. За межами ОЕСР досить позитивна ситуація у вирішенні питань, що досліджуються. створена у Китаї: середньорічний темп зростання витрат на НДДКР становить 17,2%. Ця країна займає друге місце у світі серед розробки і впровадження НДДКР, попереду з 2009 року виступає Японія. У 2013 році на НДДКР в країнах ОЕСР направлялося 2,4% ВВП в цілому. Данія, Фінляндія, Ізраїль, Японія, Корея та Швеція були єдиними країнами ОЕСР, в яких витрати на НДДКР по відношенню до ВВП перевищували 3%. За останнє десятиріччя інтенсивність НДДКР зросла в ЄС (з 1,7% до 1,9%), в Японії (з 3,1% до 3,5%) і в США (з 2,6% до 2,7%). В таких країнах, як Естонія, Португалія, Словенія Туреччина було досить стрімке зростання фінансування на вище зазначені потреби серед країн ОЕСР. Поряд з цим, інтенсивність НДДКР в Китаї збільшилася з 1,1% до 2,1% і перевищила аналогічний показник країн ЄС перший раз в 2012 році.

Наявність інтелектуального капіталу, як у бізнес-структур так і в країні, в цілому є підґрунтям до збільшення національного капіталу держави, добробуту суспільства, розквіту адміністративних територій, і в кінцевому підсумку виступає енергією прогресу.

Зважаючи на більш високий рівень розвитку населення в сучасних умовах, зростають вимоги до збільшення кваліфікації працівників з використанням елементів інтелектуального капіталу навіть не тільки до тих працівників, що задіяні в науковій сфері чи на підприємствах, що виготовляють високотехнологічну продукцію, а і до працівників робітничих і сільськогосподарських підприємств, діяльність яких потребує використання творчих підходів до здійснення своїх функціональних обов'язків.

При цьому слід зазначити, що одна третя наукового потенціалу складають науковці: співробітники вищих навчальних закладів, наукових організацій. Саме ця частина населення складає основу формування інтелектуального капіталу. Завдяки їм здійснюється виконання фундаментальних і науково-дослідних та науково-конструкторських робіт.

У таблиці 2.3 представлено тенденції кількості патентних заявок і місце України серед економічно розвинених країн: з 2009-2014 рр. в основному Україна займає в середньому четверте місце.

Таблиця 2.3

Динаміка загальної кількості патентних заявок у 2009–2014 рр.

Країна	Загальна кількість патентних заявок					
	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Білорусь	1 926	1 933	1 871	1 871	1 634	757
Канада	37 477	35 449	35 111	35 242	34 741	35 481
Китай	314 604	391 177	526 412	652 777	825 136	928 177
Франція	15 693	16 580	16 754	16 632	16 886	16 533
Германія	59 583	59 245	59 444	61 340	63 167	65 965

Країна	Загальна кількість патентних заявок					
	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Японія	348 596	344 598	342 610	342 796	328 436	325 989
Нідерланди	2 854	2 767	2 895	2 713	2 764	2 582
Польща	3 140	3 430	4 123	4 657	4 411	4 096
Російська Федерація	38 564	42 500	41 414	44 211	44 914	40 308
Україна	4 814	5 312	5 253	4 955	5 412	4 813
Сполучені Штати Америки	456 106	490 226	503 582	542 815	571 612	578 802

Динаміка загальної суми отриманих ліцензійних платежів і роялті починаючи з 2009 р. по 2014 р. у млн \$ США для української економіки невтішна і показує тенденцію до спаду. Хоча при порівнянні з аналогічними показниками таких країн як Білорусь, Нідерланди і Польща наша держава має більш позитивні успіхи, при цьому досить відстає від Франції, Німеччини і Російської Федерації (рис. 2.3).

Поряд з цим, результати аналізу динаміки патентних заявок від резидентів країн у розрахунку на 1 млрд \$ ВВП (рис.2.4) більш невтішні в Україні, чим в країнах, що вибрані для репрезентативної вибірки. Так, в Україні показники менші відносно навіть таких країн як Білорусь.

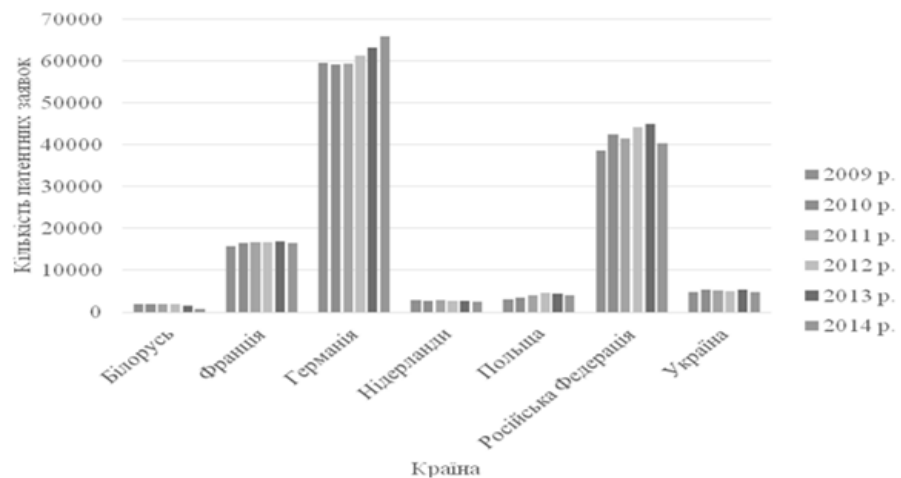
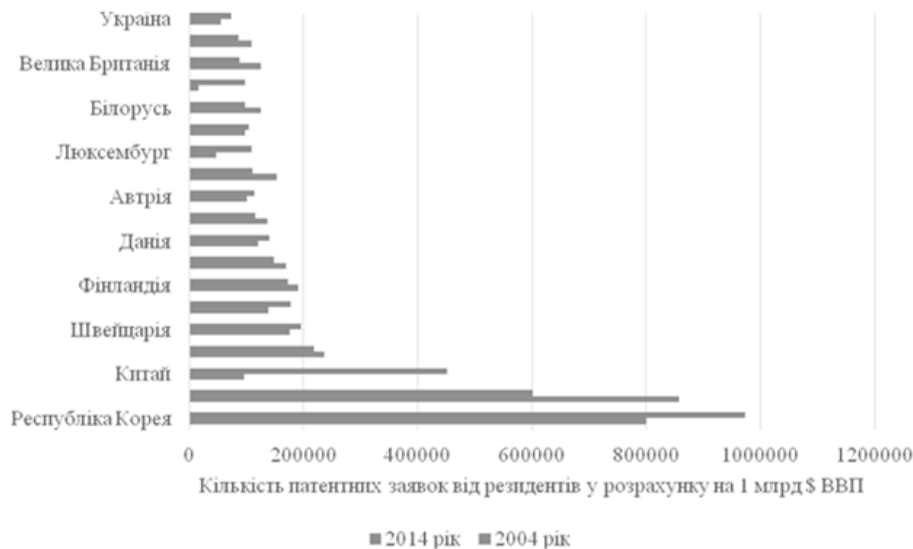

Рис. 2.3. Динаміка загальної суми отриманих ліцензійних платежів і роялті у 2009 р. та 2014 р., млн \$ США

Рис. 2.4. Динаміка патентних заявок від резидентів країн у розрахунку на 1 млрд \$ ВВП

Найбільші показники в цій частині накопичення наукового капіталу та управління ним через фінансові регулятори на рівні держави — у Кореї, Китаї, Швейцарії і Фінляндії. Таким чином, потрібно досвід цих країн в частині досліджуваної проблеми адаптувати в вітчизняну економіку, про що буде йти мова пізніше.

Така ситуація у вітчизняному науковому просторі пояснюється тим, що відсутня правова і фінансова підтримка з боку держави, результатом чого стає щорічне скорочення кількості винахідників, промислових зразків і раціоналізаторських пропозицій. При цьому майже 30% наукових розробок з багатьох передових напрямків науки українські вчені здійснюють на замовлення іноземців, без отримання на них авторських прав та значної частини прибутку.

Наша країна на даний час посідає четверте — п'яте місце у світі з надання послуг з аутсорсингу, а близько 80% програмних продуктів компанії «Microsoft» створено українськими програмістами. Це виступає підтвердженням, що нині управління розвитком інтелектуального капіталу на рівні держави через механізм фінансового регулювання вкрай незадовільне. Все більше здобутки і вміння наших науковців використовуються за кордоном, при цьому розвиток вітчизняного суспільства через застосування національного наукового капіталу здійснюється мляво і досить невтішно для української економіки.

Рушійною силою для розвитку суспільства у сфері створення і просування інноваційних продуктів повинні стати менеджери з управління інноваційною діяльністю. Окрім того необхідно постійно здійснювати перекваліфікацію кадрів в цій галузі та забезпечувати підвищення кваліфікації для тих керівників, що вже задіяні в цій сфері.

В Україні такі питання вирішувалися на рівні відкриття спеціальностей з управління інноваційною діяльністю, але зіштовхнулися з відсутністю підприємств, що займаються розробкою і впровадженням інновацій, які б мали бажання надати освітянським закладам можливість їхнім студентам проходити виробничу практику в інноваційних установах. Також слід вказати на недостатній рівень взаємозв'язку у вирішенні цих питань між освітніми установами і науковими організаціями Національної академії наук та галузевих академій наук.

У країнах з передовими науковими технологіями це питання вирішується наступним чином: результатом спільної діяльності бізнес-структур і вищих навчальних закладів є розробка навчальних програм, видання підручників і монографій з інноваційних технологій (приклад Фінляндії). Кооперація освітянської науки з виробництвом здійснюється за допомогою університетських інноваційних центрів, центрів трансферу технологій та інших складових інноваційної інфраструктури.

Більшість дослідників Фінляндію вважають світовим лідером у сфері формування інноваційної інфраструктури, а сильними сторонами її інноваційної системи називають: тісну співпрацю університетів та приватного сектора, наявність ринку венчурного капіталу, ефективне функціонування п'яти наукових центрів (кластерів), які створені за основними стратегічними напрямками розвитку фінського суспільства і забезпечують координацію дослідницької діяльності за цими напрямками як в країні, так і за її межами.

В Україні мали місце спроби, покликані забезпечити ефективне управління інтелектуальним капіталом. Так у 2008 році було розроблено та прийнято цільову економічну програму «Створення в Україні інноваційної інфраструктури» на 2009-2013 роки, яка була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України №447.

На жаль, заявлені в програмі наміри не було здійснено через брак коштів у державній казні, які б можна було б без обмежень спрямувати на формування інтелектуального капіталу. Також найвірогідніше, через незацікавленість можновладців або їх нерозуміння, що вирішення питання активізації факторів сприяли б збільшенню інтелектуального капіталу в національній економіці та призвели б в результаті до вирішення багатьох проблем соціально-економічного розвитку країни.

Наявність чотирнадцяти законодавчих актів, більше сотні нормативно-правових актів, відомчих документів, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання у питаннях формування їх інтелектуального капіталу, дає підстави стверджувати, що підґрунтя для створення інноваційного потенціалу в Україні існує.

Велика кількість нормативно-правових актів на жаль не спрацьовує через нерозуміння, що управління інтелектуальним капіталом у сучасній бізнес-моделі функціонування національної економіки за допомогою фінансового механізму являється виходом до розвитку економіки країни.

Активізація поширення інформаційних технологій на світовому просторі створює чинники для інтелектуалізації суспільства і є енергією для науково-технічного прогресу. Слід підтримати позицію А. Г. Жарінової про те, що «забезпечення конкурентоспроможної економіки неможливе без розуміння специфіки

постіндустріального бізнесу, без усвідомлення ролі інтелектуального капіталу і оволодіння навиками управління ним».

Результати вище здійсненого аналізу кількісних показників рівня інтелектуального капіталу дають можливість зробити висновок, на які показники потрібно спиратися з метою отримання позитивного ефекту (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Показники величини інтелектуального капіталу

№ з/п	Показники інтелектуального капіталу
1.	Загальна кількість науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР)
2.	Кількість науково-технічних публікацій
3.	Витрати на дослідження та їх частка у ВВП
4.	Кількість патентів, зареєстрованих у тріаді патентних сімей (Європа, США, Японія) в розрахунку на один мільйон населення
5.	Відношення кількості винаходів до кількості населення
6.	Місткість ринку знань і динаміка міжнародного обміну знаннями - частка національних НДДКР, фінансованих з-за кордону
7.	Кількість проектів міжнародної кооперації у сфері науки та високих технологій
8.	Кількість іноземних студентів, які навчаються у національних ВНЗ.
9.	Частка венчурного фінансування у ВВП країни.
10.	Якість людського капіталу - показники системи освіти, охорони здоров'я, частка науковців у загальній кількості зайнятих.
11.	Кількість висококваліфікованих працівників, що іммігрують закордон щороку
12.	Рівень розвитку національної інформаційної інфраструктури: інформаційно-комп'ютерних і телекомунікаційних технологій тощо.

Таким чином, при формуванні моделі ефективною національної економіки, управління інтелектуальним капіталом за допомогою складових фінансового механізму є важливим елементом. У міру становлення економіки на шлях інноваційного розвитку, зазвичай держава постає перед необхідністю розв'язання комплексу проблем:

прискорення проникнення на вітчизняний і світовий ринок нових продуктів;

формування і заохочення ініціативи і мотивації бізнес-структур, освітніх, наукових установ, СПД-фізичних осіб до розширення інтелектуального капіталу; забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів, які направлені на розвиток інтелектуального капіталу, у т. ч. оптимізація організації управління цим капіталом;

формування і розвиток контактів підприємницьких структур з науковими установами;

формування ринку інтелектуальної власності;

розширення можливостей передачі наукових технологій при забезпеченні законодавчого захисту прав інтелектуальної власності.

Досягнення позитивного ефекту при вирішенні вище вказаних завдань сприятиме формуванню високотехнологічного суспільства, що у свою чергу підніме рівень економічного потенціалу країни і добробуту населення.